

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 czerwca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił W. D. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy uznał za udowodnione przez ubezpieczonego 25 lat stażu sumarycznego oraz 14 lat i 29 dni okresu pracy w warunkach szczególnych. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 8 grudnia 1980 r. do 31 sierpnia 1984 r. w Zakładach (...) ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy w szczególnych warunkach, a przedłożona dokumentacja zastępcza nie potwierdza jednoznacznie wykonywania takiej pracy. Nadto organ rentowy wskazał, że stanowisko „aparatuowego fizykochemicznej obróbki włókna” nie zostało wymienione w zarządzeniu resortowym Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego.

/decyzja ZUS k. 45/45 odwrót akt ZUS/

W odwołaniu od powyższej decyzji ZUS, złożonym w dniu 1 sierpnia 2016 r. W. D., działając przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez zaliczenie do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okresu pracy świadczonej przez niego od 8 grudnia 1980 r. do 31 sierpnia 1984 r. w Zakładach (...) w Ł. i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Skarżący wniósł także o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie k. 2-4/

W odpowiedzi na odwołanie, złożonej w dniu 10 sierpnia 2016 r., organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania przytaczając argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 7-8/

Na rozprawie w dniu 13 grudnia 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

/e-protokół rozprawy z dnia 13.12.2016 r., czas nagrania: 00:24:07 – 00:26:42 – płyta CD – k. 33/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. D. urodził się (...) W dniu 17 czerwca 2016 r. złożył wniosek o emeryturę, nie będąc członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/wniosek – k. 1-4 plik II akt ZUS/

Wnioskodawca udokumentował 25 lat ogólnego stażu pracy. Organ rentowy uznał za udowodniony do okresu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w wymiarze 14 lat i 29 dni, w tym: od 7 września 1984 r. do 31 sierpnia 1988 r. na stanowisku „stokazowy” w Okręgowej Dyrekcji (...) w Ł. Zakład (...) w K. oraz od 1 września 1988 r. do 31 grudnia 1988 r. na stanowisku „frezer – ślusarz”, „frezer” i „ślusarz” w (...) Spółka z o.o. Zakład (...) w S..

/bezsporne/

W. D. w okresie od 8 grudnia 1980 r. do 31 sierpnia 1984 r. (3 lata, 8 miesięcy, 23 dni) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w Ł. w dziale utrwalarni na stanowisku aparatuowego fizyko-chemicznej obróbki włókna.

/świadczenie pracy k. 37 akt osobowych wnioskodawcy – koperta k. 19/

W ramach zatrudnienia na ww. stanowisku wnioskodawca wykonywał pracę w ciągu technologicznym produkcji włókien białkowych z białka mleka (kazeiny) na etapie utrwalania włókien. Była to praca w hali produkcyjnej. W procesie utrwalania włókien na stanowisku pracy wnioskodawcy wykorzystywane były kwasy organiczne oraz formalina. Praca wnioskodawcy polegała na wlewaniu pasków włókien powstałych po przejściu przez krajarki do dębowych beczek wypełnionych kwasem, a następnie - przy użyciu suwnicy – przelewaniu zawartości tych beczek do większych zbiorników, gdzie następował proces utrwalenia włókien w temperaturze 70°C. Z uwagi na występowanie w procesie technologicznym oparów żrących kwasów i formaliny pracę tę wnioskodawca wykonywał przy zastosowaniu środków ochrony osobistej w postaci maski przeciwgazowej, kamizelki z włókna, spodni kwasoodpornych, butów gumowych oraz długich gumowych rękawic. Praca ta była wykonywana przez wnioskodawcę stale, tj. bez żadnych przerw i w pełnym wymiarze czasu pracy w systemie zmianowym, gdyż przedsiębiorstwo (...) w Ł. funkcjonowało w ruchu ciągłym. Przez cały okres zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. wnioskodawca wykonywał wyłącznie tę pracę – nie był oddelegowany do wykonywania jakiegokolwiek innej pracy. Wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

/zeznania świadka A. J. - e-protokół z rozprawy z 13.12.2016 r., czas nagrania: 00:14:54 – 00:21:40 – płyta CD – k. 33; zeznania wnioskodawcy – e-protokół z rozprawy z 13.12.2016 r., czas nagrania: 00:05:41 – 00:12:46 oraz 00:23:20 – 00:24:06 - płyta CD – k. 33; angaże i karty wynagrodzeń – akta osobowe wnioskodawcy – koperta k. 19/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów składających się na dokumentację osobową ze spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach (...) w Ł., jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań świadka A. J. oraz zeznań wnioskodawcy. Zgromadzonym dowodom Sąd w całości dał wiarę. Zeznania świadka – osoby obcej wobec wnioskodawcy i niezainteresowanej bezpośrednio rozstrzygnięciem sprawy na korzyść którejkolwiek ze stron, a jednocześnie pracownika tego samego zakładu pracy i w tym samym czasie, co wnioskodawca, w ocenie Sądu nie budzą wątpliwości przy ocenie ich wiarygodności. Nie są one wewnętrznie sprzeczne, ani sprzeczne z zeznaniami wnioskodawcy, czy też z treścią załączonych do akt sprawy dokumentów; przeciwnie – są spójne, jasne, logiczne, kompletne i korespondują z pozostałym materiałem dowodowym. Dokumentom Sąd przyznał w pełni walor wiarygodności uznając, że mogą one stanowić podstawę ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie. Ich prawdziwość i rzetelność nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, zaś Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności z urzędu. Z uwagi na niesporność ustalonego stanu faktycznego sprawy Sąd uznał ww. materiał dowodowy – wskazujący na okres i charakter wykonywanej przez W. D. pracy w spornym okresie czasu pracy - za wystarczający do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 w/w ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Stosownie zaś do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku (ukończone 60 lat) i ogólnego stażu pracy (co najmniej 25 lat). Jako okres pracy w warunkach szczególnych organ rentowy ostatecznie zaliczył wnioskodawcy okres pracy w łącznym wymiarze 14 lat i 29 dni. Spór dotyczył natomiast wyłącznie okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w Ł. od 8 grudnia 1980 r. do 31 sierpnia 1984 r. na stanowisku aparatu fizyko-chemicznej obróbki włókna.

Odmowa uwzględnienia przez organ rentowy wymienionego okresu zatrudnienia wynikała z tego, że wnioskodawca nie przedłożył za sporny okres świadectwa pracy w szczególnych warunkach, a przedłożona dokumentacja zastępcza – zdaniem ZUS - nie potwierdza jednoznacznie wykonywania przez wnioskodawcę takiej pracy. Nadto organ rentowy wskazał, że stanowisko „aparatu fizykochemicznej obróbki włókna” nie zostało wymienione w zarządzeniu resortowym Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych, wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r. sygn. III AUa 3113/08, opubl. LEX nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 r. sygn. III AUa 466/06, opubl. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w

Białymstoku z 24 września 2008 r. sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60/.

Jednocześnie w judykaturze ugruntowane jest stanowisko, iż regulacja § 2 statuująca ograniczenia dowodowe nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków /por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. III UZP 5/85; uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, opubl. OSNAPiUS 2001, nr 18, poz. 562/.

Nie ulega zatem wątpliwości, iż po przeniesieniu sprawy na drogę postępowania sądowego, okoliczność pracy w szczególnych warunkach mogła zostać wykazana wszelkimi środkami dowodowymi. Sąd był uprawniony i jednocześnie zobowiązany do wszechstronnego wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, na podstawie wszelkich dostępnych dowodów. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność rodzaju i charakteru wykonywanych przez wnioskodawcę czynności przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę złożonej do akt sprawy dokumentacji pracowniczej oraz zeznania zgłoszonego świadka i samego wnioskodawcy.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w toku postępowania materiał dowodowy dał dostateczne podstawy do tego, aby pracę świadczoną przez odwołującego się W. D. w spornym okresie od 8 grudnia 1980 r. do 31 sierpnia 1984 r. w Zakładach (...) w Ł. na stanowisku aparatuowego fizyko-chemicznej obróbki włókna zaliczyć do prac w warunkach szczególnych. Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika bowiem jednoznacznie, że skarżący w ramach ww. zatrudnienia wykonywał na hali produkcyjnej pracę w ciągu technologicznym produkcji włókien białkowych z białka mleka na etapie utrwalania włókien. Była to praca w przy utrwalaniu włókien (dział: utrwalarnia), który to proces zachodził w skrajnie niekorzystnych dla zdrowia człowieka warunkach, o czym świadczą środki ochrony osobistej, w jakie byli wyposażeni pracownicy tego działu, tj. maski przeciwgazowe, kamizelki z włókna, spodnie kwasoodporne, buty gumowe oraz długie rękawice gumowe, a także wypłacane pracownikom dodatki z tytułu pracy w warunkach szkodliwych. Powyższą pracę wnioskodawca wykonywał w spornym okresie czasu stale (w ruchu ciągłym przedsiębiorstwa, bez oddelegowywania do jakiegokolwiek innej pracy) i w pełnym wymiarze czasu pracy (w systemie zmianowym).

W wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 8, poz. 43 ze zm.), w dziale VII (zatytułowanym „W przemyśle lekkim”) pod poz. 4 wymienione są „Prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych”.

Przy kwalifikacji pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w spornym okresie w Zakładach (...) w Ł., jako pracy w warunkach szczególnych, pomocnicze znaczenie ma również branżowe (odpowiednie dla branży przemysłu, w której działalność prowadził ww. zakład) zarządzenie Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 7 lipca 1987 r. (Dz.Urz.MG.1987.4.7). W dziale VII załącznika A do ww. zarządzenia (zatytułowanym „W przemyśle lekkim”) pod poz. 4 (zatytułowaną „Prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych”) w punkcie 42 wymienione jest stanowisko „aparatuowy”. Takie określenie stanowiska pracy oznacza, że chodzi o każdego aparatuowego wykonującego pracę przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. Wbrew stanowisku organu rentowego nie ma zatem w przedmiotowej sprawie przesądzającego znaczenia to, że zajmowane przez wnioskodawcę stanowisko „aparatuowego fizykochemicznej obróbki włókna” nie zostało dosłownie wymienione w powołanym wyżej zarządzeniu resortowym Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego. W tej sytuacji, w ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie nie budzi żadnych wątpliwości, że wnioskodawca w spornym okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł., tj. od 8 grudnia 1980 r. do 31 sierpnia 1984 r. (3 lata, 8 miesięcy, 23 dni) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych, a zatem cały ww. sporny okres winien zostać zaliczony do łącznego wymiaru pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych.

Mając zatem na uwadze, że organ rentowy uznał jako okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych łącznie 14 lat i 29 dni, zaś wnioskodawca w toku postępowania udowodnił dalszy okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 3 lata, 8 miesięcy, 23 dni, uzasadnione jest przyjęcie, że w odniesieniu do wnioskodawcy spełniona została przesłanka posiadania co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Z uwagi na to, że W. D. posiada również wymagany ogólny co najmniej 25 letni staż pracy, ukończył wymagany wiek oraz nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, należy stwierdzić, że spełnia on wszystkie warunki konieczne dla nabycia prawa do wcześniejszej ze względu na wiek emerytury.

Na podstawie art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jej nabycia. Zgodnie zaś z art. 129 ust. 1 świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wnioskodawca, choć wymagany przepisami wiek 60 lat osiągnął w dniu 13 kwietnia 2016 r., to z wnioskiem o emeryturę wystąpił w dniu 17 czerwca 2016 r. Z tego względu Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał W. D. prawo do emerytury od dnia 1 czerwca 2016 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca w którym złożony został wniosek, orzekając jak w punkcie 1. wyroku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy rozstrzygnął w punkcie 2. wyroku stosownie do wyników postępowania i na podstawie art. 98 k.p.c. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na rzecz W. D. kwotę 360 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika procesowego skarżącego Sąd ustalił na podstawie § 9 ust. 2 (w brzmieniu obowiązującym do spraw wszczętych przed dniem 27 października 2016 r.) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie. (Dz. U. z 2015 roku , poz.1800), mając na uwadze, że zgodnie z § 2 obowiązującego od dnia 27 października 2016 r. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2016.1668) do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wypożyczając akta rentowe.

/RP/